

פרשת בא

והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים (יג, טז)

מקום נכבד בין המצוות תופסת מצות הנחת תפילין ולא רק בין החרדים לדבר ה'. על התועלת הרוחנית מקיום המצוה, מביא הרמב"ם בהלכות תפילין: "קדושת תפילין, קדושתן גדולה היא, שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו, הוא עניו וירא שמים ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה, ואינו מהרהר מחשבות רעות, אלא מפנה לבו בדברי האמת והצדק". ובהלכות מזוזה כתב הרמב"ם: "כל מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו, וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו, מוחזק הוא שלא יחטא, שהרי יש לו מזכירין רבים, והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא, שנאמר: 'חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם'".

ספר החינוך מבאר ביתר הרחבה את סגולת השמירה של מצות התפילין, הציצית והמזוזה, במצוה תכ"א: "משרשי המצוה, לפי שהאדם בעל חומר יימשך בהכרח אחר התאוה, כי כן טבע החומר לבקש כל הנאות אליו והערב, כסוס כפרד אין הבין, אם לא שהנפש אשר חננו הא-ל תמנענו לפי כוחה מן החטא ... ורצה הקדוש ברוך הוא לזכנתנו, אנחנו עם הקודש, וציוונו להעמיד שומרים גיבורים סביב לה, והם: שנצטוונו לבל נפסוק דברי תורה מפינו יומם ולילה ושינתן ארבע ציציות בארבע כנפות כסותינו, ומזוזה, והתפילין בידינו ובראשינו, והכל להזכירנו למען נחדל מעושק ידינו ולא נתור אחר עינינו ואחרי יצר מחשבות ללבינו".

עיון נוסף בדברי חז"ל מלמדנו שהתפילין מהוות קישוט יקר לעם ישראל. במסכת ברכות מובא שהתפילין קרויות "פאר", וזאת על סמך הנאמר ביחזקאל: "פארך חבוש עליך", וכן דרשו במסכת מגילה על הנאמר במגילת אסתר: "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" - שלאחר שהתבטלה גזרית המן, יכלו היהודים שוב ללמוד תורה, לקיים מצות מילה ולהניח תפילין הנדרש מהמילה "ויקר", וכן כמובא בשולחן ערוך: "הרא"ש היה מסדר הברכות (ברכות השחר) עד 'עוטר ישראל בתפארה', ואז היה מניח תפילין, מברך 'עוטר ישראל בתפארה'", וזאת ללמדנו שהתפילין הם עטרת הפאר שבה מתעטרים ישראל.

מצות תפילין שכרה גדול מאד, וכמובא ב"משנה ברורה" בשם הטור "שכל המניחם מאריך ימים בעולם הזה, שנאמר ה' עליהם יחיו, כלומר, אותם שנושאים שם ה' עליהם בתפילין - יחיו, ומובטח שהוא בן עולם הבא, ואין אש של גיהנם שולט בו, וכל עוונותיו נמחלים לו", וכן מובא ב"קיצור שולחן ערוך": "כל הזהיר במצות תפילין לנהוג בהם קדושה שלא לדבר בהם דברי הבליים ושיחת חולין ... מאריך ימים ומובטח שהוא בן עולם הבא".

מסופר על הרה"ק רבי שלום מבעלזא זצ"ל שבא אליו כנהוג נער בר מצוה שיניח לו תפילין. אחר הנחת התפילין אמר לו הרבי שיזהר שלא לדבר שיחת חולין בעת שהתפילין על ראשו. לאחר כמה שנים בא אותו נער שהתבגר ועמד לפני נישואיו, לבקש ברכת הצדיק לרגל הנישואין. שאלו הרבי האם קיימת את ההבטחה שלא לדבר בתפילין? לא ענה הבחור מאומה. משחזר ושאלו מספר פעמים ולא ענה, הבין הצדיק שהבחור החתן לא קיים את ההבטחה. אמר לו הרבי: אם כן הבטח לי שלא תדבר דברים בטלים עם הטלית! הושיט לו הצדיק את ידו, והחתן קיבל על עצמו בנתינת יד שלא לדבר בעת שהוא מעוטף בטליתו, וכך אכן נהג כל ימיו. כשנפטר מהעולם, קברו אותו עם הטלית, כמנהג חוץ לארץ שקוברים עם הטלית, וכאשר הגיע לעולם העליון, מצבו לא היה כל כך טוב ... כאשר נשאל על מעשיו, לא ענה והראה בתנועות שהוא אינו מדבר כשהוא עטוף בטלית, ונעשה רעש גדול בשמים, עד שהוברר מה שאמר לו המוהר"ש זצ"ל, והוחלט שאם אכן קיים הבטחתו & ולא דיבר דברים בטלים כשהוא מעוטף בטלית, ומצאו שאכן קיים הבטחתו, וכך דחף עצמו ישר לגן עדן ...

מסופר על בעל ה"שאגת אריה" זצ"ל שהיה רב בוולוז'ין ונסע פעם בכרכרה לעיר אחרת והיה יושב תחת אהל העגלה מעוטר בטלית ותפילין, ולמד שם, וגם העגלון היה לבוש בתפילין והתפלל. כשהגיעו ליד היער, יצאו מתוך היער חמשה גזלנים וביקשו מהעגלון את הכסף שהיה ברשותם? השאגת אריה לא שמע ולא

פרשת בא

ראה אותם עד שהתחיל העגלון לצעוק: רבי, אוי נא לנו, כי בסכנה גדולה אנחנו. הביט עליהם הגאון וברחו מפחד לתוך היער. כששאלו העגלון למה ברחו, ענה הרב: לא מפני הכח הגופני שלי ברחו, אלא מפני עוזו של תפילין שבראשי ברחו, כנאמר: 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', אלו תפילין שבראש, ולכן, כשראו את אור קדושת התפילין שלי ברחו. אמר לו העגלון: הלא גם אני הייתי לבוש התפילין על ראשי, ולא יראו? ענה הגאון: חז"ל אמרו "תפילין שבראש" ולא "על הראש", אצלך היו התפילין רק על הראש, כמצות אנשים מלומדה, וקדושת מצות התפילין צריכה להיות בפנימיות הראש, האדם צריך להניח את התפילין כדין ובכוונה של מצוה, ולכן לא יראו הגזלנים ממך ...

בענידת התפילין כראוי הופכים היהודי והתפילין להיות כמין ישות אחת ששם שמים נקרא עליה ועל ידי כך יכול הוא להטיל יראה על אויבי ה', וכשם שמהדרים במצות תפילין שייכתבו בידי סופר ירא שמים ומומחה, לא פחות מכך צריכים להדר במחוייבות שלא להסיח דעת מהתפילין, ולא לנהוג בהם קלות ראש.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א